

LIETUVOS SOCIALINIŲ PEDAGOGŲ ASOCIACIJA

Kodas 195749328, Studentų 39-321, LT-08106, Vilnius, tel. +37052607783, fax +370 52607783,
lspasociacija@gmail.com

Švietimo ir mokslo ministrui
Gintarui Steponavičiui

2011-05-16 Nr. 2011/05/16

DĖL SOCIALINIŲ PEDAGOGŲ GEROVĖS

Šiomet sukanka 20 metų, kai Lietuvoje atsirado pirmieji socialiniai pedagogai (eksperimento tvarka) ir 10 metų, kai buvo pradėti steigti socialinių pedagogų etatai šalies mokyklose pagal patvirtintą Socialinių pedagogų etatų steigimo švietimo įstaigose 2001-2005 metų programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. balandžio 24 d. nutarimu Nr.471, kurios paskirtis – aktyvinti socialinį ir prevencinį darbą mokyklose, steigti socialinių pedagogų etatus švietimo įstaigose, organizuoti darbą su rizikos grupės vaikais, tėvais, užtikrinti socialines garantijas, psichologinių poreikių tenkinimą, sudaryti visiems moksleiviams ir jaunimui geresnes socialines ir edukacines ugdymosi sąlygas.

Šiuos uždavinius įgyvendinti gali tik atitinkamai paruoštas ir efektyviai veikiantis socialinis pedagogas. Nūdienos pokyčių kontekste socialinio pedagogo veiklos efektyvumas ugdymo įstaigose priklauso jau ne tik nuo asmeninių jo savybių ir profesinių kompetencijų, bet ir nuo konkrečios ugdymo įstaigos darbo organizavimo, bendruomenės kultūros ir kitų veiksnių.

Socialinio pedagogo veiklos sritis daug platesnė nei dalykų mokytojų, o ir veikla reikalauja vis naujų kompetencijų daugėjant atliekamoms funkcijoms ir didėjant jų apimtims. Pažymėtina, kad tėvai daug savo turėtų funkcijų jau delegavo socialiniams pedagogams: specialybės pasirinkimo, draugų pasirinkimo, laisvalaikio organizavimo, gyvenimo įgūdžių formavimo, santykių raidos organizavimo ir dar daugybę kitų.

Teisinėje bazėje reglamentuojamas švietimo pagalbos teikimas vaikui, tačiau, nūdienos realijos byloja kiek kitokią situaciją: socialinių pedagogų, kaip ir kitų pagalbos vaikui specialistų, Lietuvoje mažėja, nes daugelis ugdymo įstaigų negali išlaikyti socialinio pedagogo etato dėl lėšų trūkumo. Geriausiu atveju, mokyklos siekia išlaikyti bent dalį

socialinio pedagogo etato, tačiau dėl labai didelės darbo apimtys jie negali atlikti jiems priskirtų funkcijų. Pavyzdžiui, Vievio pradinėje mokykloje, turinčioje dar du atskirus skyrius, mokosi 350 mokinių ir yra tik pusė socialinio pedagogo etato, o Vilniaus Tuskulėnų vidurinėje mokykloje mokosi 1200 mokinių ir dirba tik viena socialinis pedagogas, o kai kuriose mokyklose jo net nėra ar atsisakoma, kadangi finansuojama iš mokinio krepšelio lėšų skirtų mokyklos administracijai išlaikyti.

Švietimo įstatymo 46 str. nurodoma, kad kiekvienas „mokinys turi teisę į psichologinę, specialiąją pedagoginę, specialiąją, socialinę pedagoginę pagalbą, profesinį orientavimą ir švietimo informacinę pagalbą“. Kyla klausimas, kaip savo teisėmis gali pasinaudoti mokinys, jei ugdymo įstaigoje yra vienas socialinis pedagogas tūkstančiui mokinių arba yra socialinis pedagogas, dirbantis ketvirčiu etato ar mokykloje jo visai nėra. Įsigaliojus Vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymo naujai redakcijai, didesnis dėmesys skiriamas vaiko minimaliai priežiūrai ir švietimo pagalbos teikimui mokykloje, todėl švietimo pagalbos specialistų veikla, tuo pačiu ir socialinių pedagogų, tampa ypač svarbi užtikrinant vaiko gerovę.

Įvertinus socialinio pedagogo atliekamų funkcijų gausą, šios profesijos išskirtinumą dėl nuolat patiriamos emocinės įtampos, didelio klientų skaičiaus kyla klausimas dėl socialinių pedagogų darbo apmokėjimo. Šiame kontekste jaučiama ryški socialinio pedagogo diskriminacija lyginant su kitais pedagogais: 1) socialiniams pedagogams nėra mokami priedai už darbą su specialiujų poreikių vaikais (tuo tarpu tokie priedai mokami mokyklų vadovams, dalykų mokytojams); 2) socialiniams pedagogams, dirbantiems mokyklose, tarnybiniai atlyginimai nustatomi už 36 val, nepaliekant galimybės turėti kontaktinių valandų gyvenimo įgūdžių ugdymo, pilietiškumo ar kitai formaliojo ir neformaliojo ugdymo veiklai, tuo tarpu specialiesiems pedagogams mokama tik už 20 val.; 3) Švietimo ir mokslo ministro 2009 m. rugpjūčio 21 d. įsakymas Nr. ISAK-1736 „Dėl švietimo įstaigų darbuotojų ir kitų įstaigų pedagoginių darbuotojų darbo apmokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ visai nepalietė mokytojų darbo užmokesčio, tačiau labiausiai nukentėjo socialiniai pedagogai bei psichologai. Atlyginimo „žirklės“ buvo pritaikytos tik šiems specialistams, kurių atlyginimas ir taip ženkliai skiriasi nuo tos pačios kvalifikacijos ir darbo stažo mokytojo atlyginimo.

Mes, Lietuvos socialiniai pedagogai, esame pasirengę dirbti komandoje siekiant, kad kiekvienam mūsų šalies piliečiui būtų suteikta veiksminga socialinė pedagoginė, psichologinė, švietimo, informacinė ir kita pagalba, tad teikiame šiuos siūlymus socialinių pedagogų veiklos veiksmingumui gerinti:

1. Įsteigti socialinio pedagogo etatą kiekvienoje mokykloje, nepriklausomai nuo joje besimokančių mokinių skaičiaus. Jeigu yra mokykla, tai šalia mokyklos vadovo turi būti ir pagalbos vaikui specialistas - socialinis pedagogas, o jo etatą tikslinga finansuoti tikslinėmis lėšomis iš mokinio krepšelio –socialinei pedagoginei pagalbai finansuoti.

2. Peržiūrėti socialinio pedagogo darbo apmokėjimo tvarką ir padidinti dabar esantį koeficientą, t.y. suvienodinti su mokytojų koeficientais už tą patį valandų skaičių, darbo stažą bei kvalifikacinę kategoriją.

3. Numatyti priedus (kaip ir kitiems pedagogams) už darbą su specialiuju poreikiu vaikais: PPT išvados įpareigoja teikti socialinio pedagogo pagalbą, o tokių mokinių ugdymo įstaigoje gali būti nuo 1 iki 30 ir dar daugiau. Tai priklauso nuo ugdymo įstaigos ir specialiųjų poreikių mokinių skaičiaus, o priedai už darbą su specialiųjų poreikių vaikais socialiniams pedagogams nėra mokami.

4. Numatyti galimybes socialiniams pedagogams turėti papildomai formaliojo ir/ar neformaliojo ugdymo valandų, pvz. jei socialinių ir gyvenimo įgūdžių užsiėmimus veda nekvalifikuoti socialinėje pedagogikoje mokytojai, jiems už tai mokama (ir dar pagal jų kvalifikacinę kategoriją), o socialiniams pedagogams už tokius pačius užsiėmimus apribota galimybė gauti atlygį.

5. Prašytume svarstyti galimybę parengti rekomendacijas mokyklų vadovams per mokinio krepšelio metodiką dėl socialinio pedagogo etato steigimo, numatant, kad socialiniai pedagogai galėtų dirbti visose mokyklose, o jei mokykloje yra daugiau nei 500 mokinių, tai turėtų dirbti ne vienas socialinis pedagogas.

6. Tikslinga būtų spręsti ir darbo vietos socialiniams pedagogams įrengimą (saugi ir jauki aplinka bendravimui), aprūpinimą darbo priemonėmis (ryšio priemonės, transporto išlaidų apmokėjimas, metodinė literatūra); lankstaus darbo grafiko klausimą, kad socialinis pedagogas galėtų susitikti su tėvais vakarais (yra tėvų, kurie į pokalbius ateina tik 18 ar 19 val.) ir pan.

7. Tikslinga peržiūrėti socialinio pedagogo kvalifikacinius reikalavimus ir profesinio tobulinimo aspektus, numatant galimybę socialiniams pedagogams kelti kvalifikaciją daugiau nei 5 dienas, nes naujovių ir metodikų, darbo patirties pasidalinimo, atvejų indentifikavimo ir konsultavimosi klausimai yra labai svarbūs socialinio pedagogo darbe, kurie nulemia ir jo veiksmingumą.

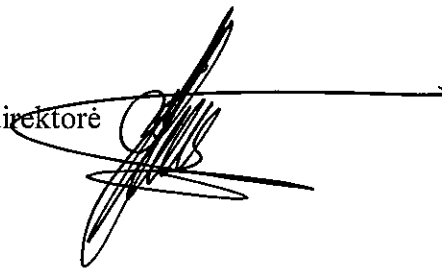
Per dešimtmetį nuo socialinio pedagogo pareigybės įvedimo, mokykla ir mokinių tėvai priėmė ir pasitikėjo socialiniais pedagogais, pakito požiūris į juos, o kartu pakito ir pačių socialinių pedagogų funkcijų pobūdis, išsiplėtė jų veiklos sritys, atsakomybė,

todėl šiandien neišvengiamai reikalingi pokyčiai ir socialinio pedagogo veiklos, kvalifikacijos kėlimo ir darbo apmokėjimo kontekste. Esame pasirengę konstruktyvioms diskusijoms ir bendradarbiavimui.

Pagarbiai

Lietuvos socialinių pedagogų asociacijos direktorė

Auksė Petruškevičiūtė

A handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right, positioned over the text of the director's name.